

זוהר גוון

רמזים על פרשת השבוע

פרשת
ני תצא

מה בגליון?

ימין מקרבת ושמאל דוחה

גדר מצוות מעקה

מעקה - גם ברוחניות

לדעת לקבל תוכחה

מת בעטיו של נחש

נקי - לביתו

לחשוב ולשמח את הזולת

בגדר 'זכירה' בכל מקום

עמלק - קירר את האמבטי

הנצחון על עמלק

בס"ד

ימין מקרבת ושמאל דוחה

"כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֹדֶשׁ וְעָשִׂיתָ מַעְקָה לְגִגֶּה וְלֹא תִשִּׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ" (כב ח)

כתוב באר"ז: ל' גג' בגימ' כ"ו, שם הרחמים, שם יקו"ק.

'מעקה' בגימ' - 215, עם הכולל בגימ' 'גבורה' - מידת הדין.

ביאור הדברים: דהיינו שהמעקה - מידת הדין שומר את ה-גג, הצורך במידת הדין היא לטובה, שבמידת הרחמים לבד לא יהיה קיום.

תפקידו של השמאל - מידת הדין, לעצור את הימין שלא יתפשט יותר מדאי, הדוגמא לכך: כמו שעושים לתינוק חור קטן בבקבוק שלא יחנק חלילה מרוב השפע של המזון.

כוס בגימ' 86 שם אלקים - מידת הדין, והוא המאפשר שיתכנסו בתוכו המים - המסמלים חסד.

כך הוא הדבר גם ביחסי האיש ואשה, האשה נחשבת כמסמלת את מידת הדין - שמאל ותפקידה לעצור את האיש ולשמור עליו, ובכך היא מאפשרת לחסד של האיש להתקיים נכון כאשר הוא עם גבול ובמידה, ויעוי' בגמרא תענית שם אמרו "ישראל לא יכולים לקבל לא רוב טובה ולא רוב פורענות". צריך שהדין יהיה עקוד על ידי החסד, ובספרים ביארו שזה היה עניין העקידה שאברהם אבינו המסמל את מידת החסד עקד את בנו יצחק המסמל את מידת הגבורה, וכך הכל מתוקן כשה'דין' עקוד בידי ה'חסד'.

כך ברא הקב"ה את כל העולם, באופן של זוגות: איש ואשה, יום ולילה, אש ומים, אור וחושך, אורות וכלים, ימין ושמאל, הבאנו פעם מאמר חז"ל ששמאל כלולה בימין, שתי לוחות הברית השמאלי כלול בימני,

"אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד", במקדש היו מקיפין לימין - "כל פינות שאתה פונה לא יהיו אלא לימין", ורק מי שהיה אבל או מנודה רח"ל היה מקיף משמאל, כי השמאל מסמל גבורה כנ"ל. כמו שמובא בפתח אליהו, ואמרו חז"ל "לעולם תהא יד ימין מקרבת ושמאל דוחה..."

ספרי

גדר מצוות מעקה

"וְעָשִׂיתָ מַעְקָה לְגִגֶּה וְלֹא תִשִּׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ" (שם)

כשאדם נמצא בגג הוא יכול ליפול, לכן התורה דורשת שכל אחד יעשה מעקה לגגו,

יש הלכה בחו"מ סימן דיני מעקה, בית שאין בו ד' אמות פטור ממעקה, ועוד הלכה שבית כנסת פטור ממעקה,

שמירת המחשבות היא המעקה הרוחני שהתורה דורשת מהאדם, לשמור את מחשבותיו שהם המביאים אותו לכל דבר, טוב או רע.

מת בעטיו של נחש

"וְכִי יִהְיֶה בְּאִישׁ חֲטָא מְשַׁפֵּט מְוֹת וְהִקְוֹת וְתִלִּית אֹתוֹ עַל עַץ" (כא כב)

כשנפטר הרמ"ק (שהיה רבו של האריז"ל) דרש עליו האריז"ל בהספד את הפסוק הזה: "כי יהיה באיש חטא" - מלשון חסרון, כשאין שום דבר של חטא אצל האדם, אם רואים שאין באדם חטא שבעבורו הוא ייענש ב- "משפט מוות", למה בכל זאת הוא נפטר? ותלית אותו על עץ - תתלה שהוא מת בגלל חטא עץ הדעת, דהיינו בעטיו של נחש, כדאיתא בגמרא על כמה צדיקי הדורות שמתו בעטיו של נחש, אך מצד מעשיהם הם לא חטאו כלל ולא היו מתים!

נקי - לביתו

"נְקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שְׁנֵה אֶחָת" (כד ה)

הרבי מקוצק: מעשה בחתן שנשא אשה והיה מקובל שנוסעים לרבי, וכך אכן עשה ונסע לרבו הרבי מקוצק, אך במקום לחזור בהקדם התעכב החתן הרבה זמן, ובבית חיכתה לו אשתו הצעירה, אביה ראה זאת קם ונסע לרבו של חתנו הרבי מקוצק ושאלו: "הרי כתוב נקי יהיה לביתו שנה אחת?"

ענה לו הרבי: "אם הייתי יודע שהוא יהיה נקי אצלך כמו שהוא נקי אצלי הייתי שולח אותו מזמן אליך..."

לחשוב ולשמח את הזולת

"וְשִׂמְחָה אֶת אֲשֶׁתוֹ אֲשֶׁר לְקַח" (כד ה)

כותב רש"י: ושמח. ישמח את אשתו, ותרגמו ויחדי ית אתתיה, והמתרגם ויחדי עם אתתיה, טועה הוא, שאין זה תרגום של ושמח אלא של ושמח. עכ"ל.

מבואר כאן שאין הכוונה שהוא צריך לשמוח איתה, אלא לשמח אותה!!!

היום יש כאלה שעושים ירח דבש, צריך שלאשה יהיה ירח דבש....

לא מזמן חווינו את מגפת הקורונה ואנשים חבשו מסכה על פניהם לשמירת הבריאות, יש אנשים הרחוקים מתורה ומצוות הם לבשו את המסכה בשביל לא להידבק, אבל בני תורה הם לבשו את המסכה על פניהם במטרה אחרת לגמרי - שלא להדביק אחרים...

שואל החזו"א שאלה (סימן כב אות ח) לכאורה מה הרעיון, הרי המעקה עשוי כדי שלא יפלו, ומי שלא עושה מעקה כתוב בגמרא שעובר על הלאו של "ולא תשים דמים בביתך", אז מדוע במקומות הנ"ל אין מצוות מעקה?

יש לשאול עוד שאלה, מי שיש לו ילד קטן בבית, כמעט כל דבר הוא מסוכן לילד, הרי הילד יכול לטפס על השולחן וליפול חלילה, סכין בוודאי הוא דבר מסוכן, ואם כן עד היכן מגיע? יותר מזה, איך בכלל מותר לבנות בית, הרי מי שהוא סומא יתקל בבית ויכול להינזק?

אלא אומר החזון איש יסוד שהדברים שאדם עושה ויכול להיזהר ורגיל להיזהר זה לא בכלל האיסור והמצווה, שהרי בגמרא כתוב על פועלים שנתלים באילן וכו' אפילו שבכך למעשה הם מסתכנים, מכיון שכשאדם מודע לסכנה והוא יודע להיזהר ממנה, ואין חובה להימנע מכך (בעת הצורך), רק צריך להיזהר כמובן, לכן מעיקר הסברא, לא היה צריך לעשות מעקה משום שעל האדם לשים לב ולהיזהר, אלא שהתורה חידשה מצווה מיוחדת לעשות מעקה [משום שבבית הסכנה מצויה כל העת], לכן זה מוגבל לפי התנאים שהתורה קבעה.

לדעת לקבל תוכחה

"פִּי תְּבֵא בְּכָרֶם רֶגֶךָ וְאֶכְלֶתָ עֲנָבִים פִּנְפֹּשֶׁף עֹבֵבָה וְאֶל כָּלִיךָ לֹא תִתֵּן" (כג כה)

לפני שנים רבות היתה עליה של יהודים ובפרט ידועה עליית התימנים שעלו בהתרגשות לחונן את עפר ארץ ישראל, אאמו"ר הר"צ זצלה"ה היה רגיל לספר מעשה (שלכאורה לא היה...): יהודי תימני בשם רבי סעדיה עלה לארץ, סידרו לו עבודה לעבוד בפרדס של תפוזים, יום אחד בא בעל הבית ורואה את העובד רבי סעדיה יושב ואוכל מהתפוזים, שואל אותו הבעה"ב, מה שלומך רבי סעדיה? ורבי סעדיה משיב: "אה, הגענו לארץ ישראל ברוך השם, אה, איזה יופי, הנה יש לי גם פרנסה וגם אני יכול לאכול תפוזים כמו שכתוב בתורה..." אבל פתאום הבעה"ב רואה שרבי סעדיה הביא איתו כמה סלים גדולים כשבכוונתו להביא בהם תפוזים לביתו, אמר לו הבעה"ב אבל בתורה כתוב "ואל כליך לא תתן" ואתה כנראה לא יודע זאת... שמע רבי סעדיה המשיך באכילתו בעודו אומר: "אה, איזה יופי, גם באנו לארץ ישראל, גם יש פרנסה, גם יש תפוזים לאכול, וגם שומעים דברי תורה תוך כדי האכילה..."

מעקה - גם ברוחניות

שם (כב ח)

מעקה ר"ת הרהורי עבירה קשים מעבירה.

**פנינים מגנזי זקננו האדמו"ר ר' אברהם בן ר' יוסף
דוד ה"בית אברהם" מלוצק (תל אביב) זוקללה"ה
(מכתי"ק)**

מנין האותיות במגילה

במגילה יש קס"ו פסוקים, מדוע דוקא, אך מחיית עמלק יש שני פעמים בהתורה פ' בשלח ט פסוקים ופרשת כי תצא ג' פסוקים בס"ה יש י"ב פסוקים, ובהם קס"ו תיבות במכוון מהנ"ל

עמלק - זלזול במילה

מדוע כשר שבטבחים שותפו של עמלק (קידושין פב א) לפי שעמלק קָאָס במילות זרק כלפי מעלה ואמר טול מה שבחרת (תנחומא דברים כי תצא י), וזה הטבח ג"כ מואס במילות, שהאי מאן דנולד במזל מאדים טבחא או מוהלא (שבת קנו א) ובחר בטבחא יותר, ולכן נחשב לשותפו של עמלק.

מחיית עמלק על ידי אמת

מחיית עמלק אפשרית רק על ידי מדת האמת, במילה אמת מרומזים שלוש לשונות של מחיה שנאמרו בתורה, המילה אמת ראשי תיבות א'מחה מ'חה ת'מחה. ולכן כתוב (אסתר ה א) "ותלבש אסתר מלכות", ולא נאמר 'בגד', וגם אצל מרדכי כתוב (אסתר ח טו) "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות", לא נאמר 'בגד' אלא לבוש, כי בגד הוא מלשון בגידה, להורות שלא היתה כאן בגידה כי אם 'מלבוש' אותיות 'בשלום', שלום הוא כשמו של הקב"ה (שבת י ב). (א.ה. ואין אמת אלא תורה...)

עמלק - שורש הפירוד

אצל עמלק נאמר (דברים כה יח) "אשר קרך בדרך", יש לפרש 'קרך' מלשון יוקר, עמלק גורם שכל אחד יחשוב שהוא יותר יקר מחבירו ולא נאה לו להתחבר עמו, עמלק רוצה למנוע את החיבור בין יהודי ליהודי, אנו צריכים לעשות ההיפך שכל יהודי יהיה חבר ליהודי אחר ועל ידי זה נגיע לתיקון האמיתי.

ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים (שמות יז ח) לשון [פירוד] ואילו על ישראל נאמר (תהלים פט טז) "אשרי העם יודעי תרועה", תרועה לשון רְעוּת והתחברות, וזה אמרה אסתר למרדכי "לך כנוס את כל היהודים" (אסתר ד טז) בא וראה מה גדול כחה של הרְעוּת וההתחברות, וכל שכן כשיהודי עושה טובה לחבירו זו היא גדולה שאין לה שיעור ואי אפשר להעריך גדלה. וכמו שסיפר הה"ק ר' ייב"י מהרה"ק ר' יצחק שור שראה את רבו אהרן מטיסמניץ בחלום וראה שהיה לבוש בלבוש מלכות אך הלך יחף ושאל אותו למה הוא מהלך יחף ואמר לו על שלא היה הולך לקבץ מעות עבור העניים. וכך היה אומר רבי מענדעלי מקאסוב שמי שהולך לקבץ צדקה ניצול מחיבוט הקבר וזה יכול לקיים על ידי שמזכה את הרבים לצאת ידי חובתם ליתן צדקה על ידו שזה מעלה גדולה מאד כידוע.

[אמנם כמובן שיש גם חיוב ומצוה לשמור את עצמו ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", אבל עיקר המטרה כדי שלא להזיק לאחרים, כמבואר בתוס' ב"ק (דף כג. ד"ה וליחייב) יותר יש לו לאדם לשמור עצמו שלא יזיק הוא את אחרים, משלא יזוק מאחרים].

בגדר 'זכירה' בכל מקום

"זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עַמְלֶק" (כה יז)

מצווה זו נתקנה לקיים אותה בקריאת התורה סמוך לפורים.

ויש לשאול בנוגע למצוות הזכירה הנוספות שישנם, מתי מקיימים, לדוגמא מצוות זכירת מרים. אומר ה"חפץ חיים" כשאדם בא לדבר לשוה"ר ונוצר במעשה מרים ונמנע משום זה מלדבר לשוה"ר, אז מקיים המצוות עשה של זכירת מעשה מרים!

אך היא גופא יש להעיר מדוע זכירת מרים אינה בפה? מה זה שונה ממצוות זכירת עמלק שצריך בפה מספר תורה בעשרה וכו'?

ובאמת שהגמרא מגילה יח שבזכירת עמלק יש דרשא מיוחדת יכול בלב תלמוד לומר לא תשכח הא מה אני מקיים זכור בפה [א.ה. ואמנם בסוגיא שם מדובר על קריאת המגילה, אך הפוסקים למדו מכאן לקריאת פרשת זכור מדאורייתא].

ולגבי זכירת שבת צריך בפה ומדרבנן תיקנו על כוס.

רואים כמה סוגי זכירה ובכל מקום כפי דינו, ולא בכל מקום שהתורה מצווה לזכור זה אותו סוג מעשה זכירה, פעמים הכוונה בזכירה במחשבה, כבמעשה מרים, פעמים בזכירה בפה, כקידוש היום, ופעמים בעשרה בקריאת התורה פעם בשנה,

המשנה ברורה מביא בסימן א' ב"ביאור הלכה" את שש הזכירות, ועכ"פ לא תיקנו לומר בציבור וכו'.

היום אין מחיית עמלק שהרי כתוב שרק כאשר הניח ה' אלקיך לך מכל אויבך מסיביב וכו', דבר נוסף - אין אפשרות למחות היום, ואיך יזכרו לעתיד את המצווה לכן כאן הציווי יותר חזק.

דרך אגב, הסיבה שצריך לקרוא פעם בשנה את פרשת עמלק בשביל שכתוב לא תשכח ואחרי שנה אדם שוכח, כמו שכתוב לגבי אבידה שצריך להכריז י"ב חודש, אחרי שנה כתוב "הייתי ככלי אובד כמת נשכח מלב", וגם על מת כתוב גזירה על המת שישכח מן הלב, לפי זה ידוע מהחתם סופר שבשנה מעוברת שעובר יותר מי"ב חודש לא מועילה הקריאה עד לשנה הבאה ולכן היה מעורר שנה לפני השנה המעוברת לכוין לצאת ידי חובת מצוות זכירת מעשה עמלק בפרשת כי תצא.

[א.ה. במאמר המוסגר, ביארתי על פי זה את הנהגתו של שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל שהיה נוהג לערוך בכל שנה סיום על כל חלקי התורה, וביארתי בס"ד דמכיון שעשינו באבות "כל השוכח דבר אחד ממשנתו וכו'" שיש איסור לשכוח דברי תורה, וכמו שבמצוות זכור אנו רואים שהזכירה צריכה להיות לכל הפחות פעם אחת בשנה, ואם לא כן עלול לשכוח כנ"ל, אם כן בכל התורה כולה גם כן דינא הכי. וצ"ע]

❧

עמלק - קירר את האמבטי

"זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עַמְלֵק" (כה יז)

עמלק בגימ' 240 כמנין ספק, על שם שעמלק קירר האמונה כמו שכתוב ברש"י, בפירוש האחרון: "דבר אחר, לשון קור וחום, צננך והפשירך מרתיחתך, שהיו האומות יראים להלחם בכם, ובא זה והתחיל והראה מקום לאחרים, משל לאמבטי רותחת שאין כל בריה יכולה לירד בתוכה, בא בן בליעל אחד קפץ וירד לתוכה, אף על פי שנכוה, הקרה אותה בפני אחרים"

עמלק בגימ' אל אחר - עבודה זרה, עוד שמעתי שעמלק בגימ' דולר, כנראה המכוון על תאוות הממון הידועה הנמצאת במקום החומרי הזה...

❧

הנצחון על עמלק

(שם)

בדקתי פעם בכל פרשת עמלק אין את האות ט' (וחוץ ממנה כל האותיות נמצאות)

כי העצה להלחם בעמלק היא תורה, כתוב בפס' כתוב זאת בספר ושים באזני יהשוע כי מחה אמחה את זכר עמלק, המילים זאת בספר ושים באזני ר"ת זבוב, זבוב בגימ' טוב, אין טוב אלא תורה, על ידי התורה נלחמים בעמלק, האות ט' מסמלת את התורה טוב לי תורת פיך וגו' ואז נמחה זכר עמלק!

❧

השמטה מפרשת שופטים:

עוד אמרו חז"ל "אדם אתם - אתם קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם".

חשבתי אולי יש לומר אתם אותיות אמת, הגויים פיהם דיבר שווא וימינם ימין שקר.

אדם לשון יחיד - אבל הרשעים הם רבים אין להם חיבור, הם נפרדים.

על איש ואשה כתוב ויקרא שמם אדם, וזה קשור לנושא שהרחבנו במקו"א שהאשה כלולה באיש, לילה כלול ביום, שמאל כלול בימין.

שבט ראש השנה לאילן שבט בגימ' 311 - בגימ' איש.

בחז"ל כתוב: "א"ר יצחק וא"ר יוסי בר' חנינא משום ראב"י מאי דכתיב {ויקרא יט-כו} לא תאכלו על הדם לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם".

בספר "אור פני יהושע" מגאלנטא רבו של מו"ח זצוק"ל ומבאר את הרמז מניין ראו שלא לאכול לפני התפילה, כי האדם לפני התפילה הוא "דם" - בשר ודם, ואחרי התפילה שהתחבר לאות א' - לאלופו של עולם, אז נהפך מ"דם" ל"אדם"!

אדם - שמו ומהותו

"כִּי הָאָדָם עֵץ הַטֶּדֶה" (כ יט)

עץ השדה בגימ' - 474 בגימ' דעת. [השדה בגימ' שד/י] עליונות האדם על הבעל חי, הדעת!

לקטן אין 'גמירות דעת' - מה הכוונה? הרי יש קטנים גאונים יותר מאנשים בני שמונים??

אלא, הפירוש הוא שאין לקטן כושר הכרעה והחלטה, דהיינו אם שואלים אותו אם רוצה משהו הוא ישר אומר 'כן' אחר כך שואלים אותו אם רוצה דבר אחר וגם על זה עונה בחיוב, וכן הלאה, מה שאין כן באדם גדול שאצלו גם אם יחליט אחרת הפירוש הוא שחוזר בו מההחלטה הראשונה שהחליט, מותר האדם מן הבהמה - הדעת.

א כפול ד כפול מ - בגימ' עץ

המילוי של "אדם" א-לף ד-לת מ-ם יוצא אותיות - **מתפלל**, כי האדם מהותו וכחו - התפילה!

כדאמרו ריש ב"ק (ג): "מבעה זה אדם שנא' אם תבעיון בעיו" - האדם יכול לבקש מהשם.

השיעור נכתב ונערך מתוך ההקלטה במערכת קול הלשון

ניתן לשמוע שיעורי רמזים על סדר הפרשיות ושיעורים על עניינים בסוגיות הש"ס - דרך בנק התורה שע"י קול הלשון מספר ישיר בנק התורה : 0732951222, או בלחיצה פעמיים כוכבית במספר הרגיל: 036171111 להקיש קוד 642106 ואח"כ קוד כניסה 068068 בחירת מדור וכו' להערות או בקשה לקבל דף זה נא לפנות לכתובת מייל x0527136245@gmail.com כמו-כן ניתן להשיג את הקונטרסים על המועדים בטלפון - 0534142879 או בכתובת מייל הנ"ל